

**UCHWAŁA NR LVII/45/2023
RADY GMINY KRZYŻANOWICE**

z dnia 27 czerwca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata
2023-2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2023.40) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U.2023 poz.901)

Rada Gminy Krzyżanowice uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krzyżanowice

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Brunon Chrzibek

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030

Krzyżanowice, czerwiec 2023

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Diagnoza problemów i wyzwań społecznych gminy Krzyżanowice	6
Demografia	6
Bezrobocie	9
System i korzystający z pomocy społecznej w gminie	13
Główne programy i działania z zakresu polityki społecznej wdrażane w gminie	17
Warunki mieszkaniowe i jakość życia	18
Usługi publiczne	21
Aktywność społeczna i dialog z mieszkańcami	23
Kluczowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	25
Analiza porównawcza do gmin powiatu raciborskiego	26
Uwarunkowania polityki państwa i regionu wpływające na kierunki polityki społecznej gminy Krzyżanowice ...	29
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	34
Cele i kierunki działań	37
System realizacji strategii, w tym programy realizacyjne	46
Ramy finansowe	48
Monitorowanie i wskaźniki realizacji działań	50
Zakończenie	51

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030” stanowi podstawowe narzędzie polityki społecznej samorządu gminy, mającej na celu dążenie do tworzenia korzystnych warunków do ich aktywizacji oraz wsparcie osób i grup wymagających pomocy.

Podstawą formalną przygotowania i wdrażanie niniejszej Strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, która nakłada na samorząd lokalny obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych

Zgodnie z art. 16b gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych, która zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią

oraz określa:

- cele strategiczne projektowanych zmian
- kierunki niezbędnych działań
- sposoby realizacji strategii
- ramy finansowe
- wskaźniki realizacji działań

Należy podkreślić zakres zadań gminy w obszarze pomocy społecznej, który jest szeroki, a do kluczowych ram aktów prawnych wpływających na zakres Strategii należą również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób
- ustawa z dnia 11 lutego o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

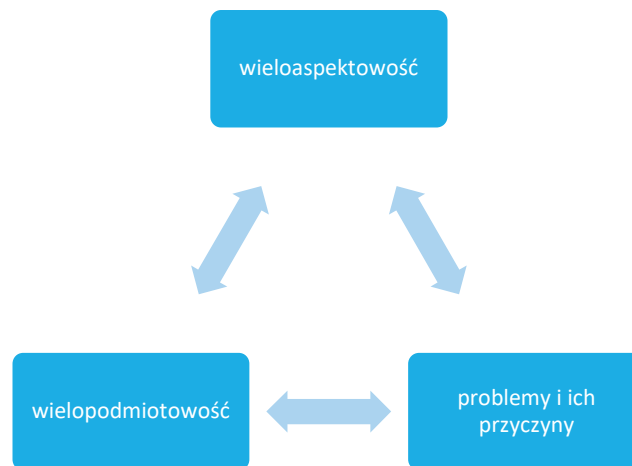
W toku prac przyjęto, że formułowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych powinno być ściśle powiązane z procesem wdrażania strategii rozwoju oraz innych polityk rozwojowych gminy Krzyżanowice.

Jednocześnie jako założenia opracowania niniejszej strategii przyjęto:

- podejście do zagadnień społecznych na tle szerszych procesów rozwojowych w wymiarze społecznym i gospodarczym
- rozwiązywanie problemów społecznych, jak również ograniczenie źródeł tych problemów

- podejście partnerskie w procesie wdrażania strategii uwzględniające cele i aspiracje podmiotów działających i mogących pozytywnie wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych w gminie

Rysunek 1 Zakres strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne

DIAGNOZA PROBLEMÓW I WYZWAŃ SPOŁECZNYCH GMINY KRZYŻANOWICE

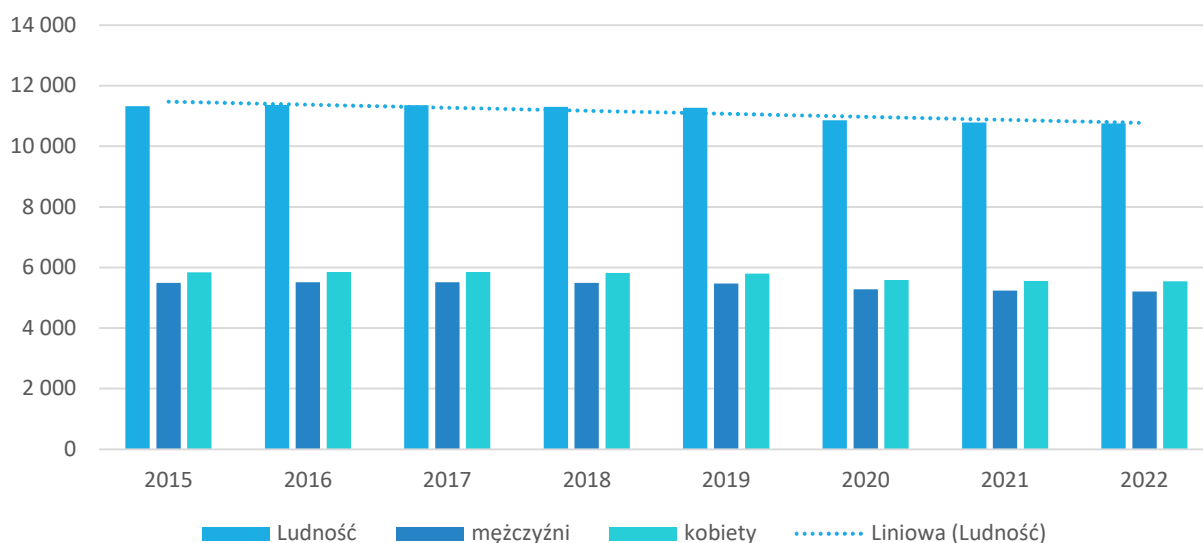
Poniższa diagnoza oparta została na danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z zasobów:

- statystyki publicznej – Głównego Urzędu Statystycznego
- sprawozdań analiz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach
- danych i raportów Urzędu Gminy, w tym w szczególności Raportu o stanie gminy
- danych Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu
- informacji uzyskanych w toku prac partycypacyjnych i ankietowych z udziałem organizacji pozarządowych, przedsiębiorców lokalnych oraz mieszkańców, prowadzonych w ramach przygotowania strategii rozwoju gminy

DEMOGRAFIA

Według stanu na 31.12.2022 r. liczba ludności gminy Krzyżanowice wyniosła 10 753 osób, z czego 5 544 stanowiły kobiety, a 5 209 mężczyźni. Należy stwierdzić, że w okresie ostatnich kilku lat następuje systematyczny spadek liczby mieszkańców, niemniej jest to zjawisko, które obserwowane jest również w innych częściach województwa śląskiego i kraju.

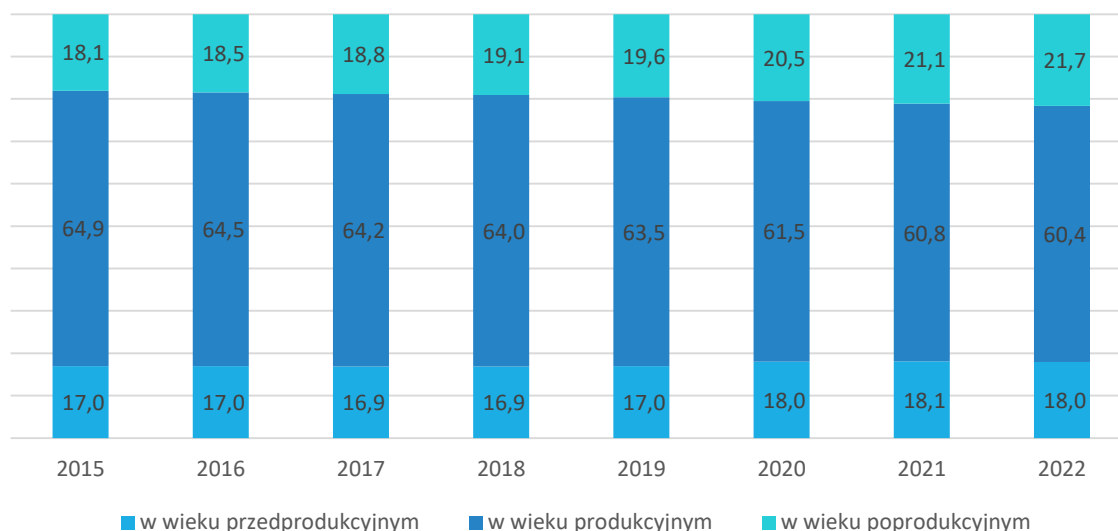
Wykres 1 Ludność w gminie Krzyżanowice w latach 2015-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie następuje systematyczne pogorszenie struktury wiekowej społeczności gminy Krzyżanowice, to znaczy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym znacznym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym. Zjawiskiem pozytywnym cechującym gminę Krzyżanowice jest fakt równoczesnego wzrostu udziału liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

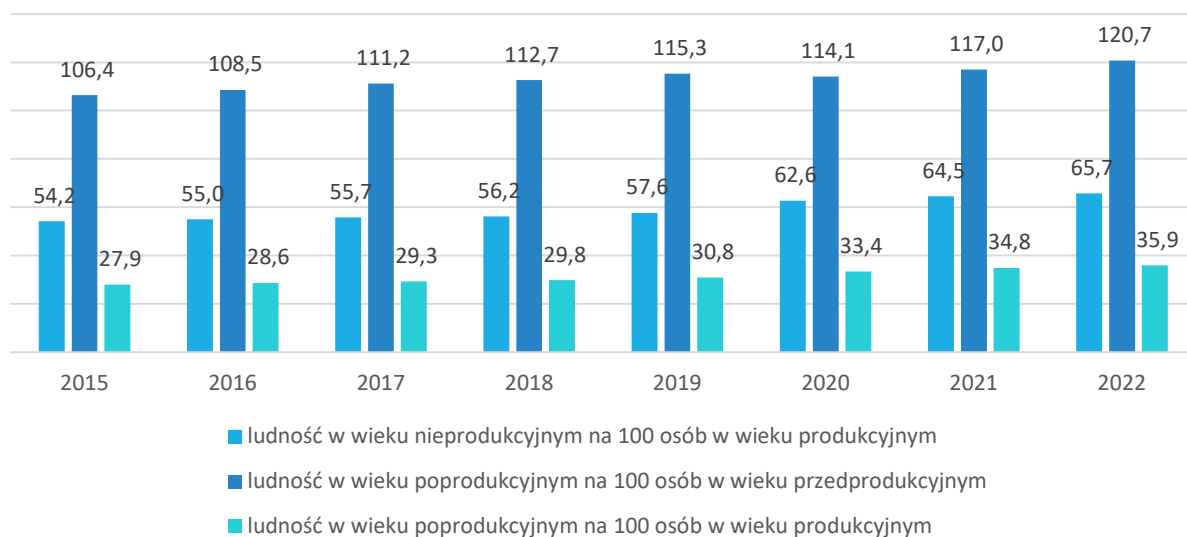
Wykres 2 Udział ludności w grupach wiekowych w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

O pogarszającej się strukturze wiekowej i starzeniu się populacji gminy Krzyżanowice świadczą między innymi pogarszające się wartości wskaźników obciążenia demograficznego wskazujące na relacje pomiędzy liczbą ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

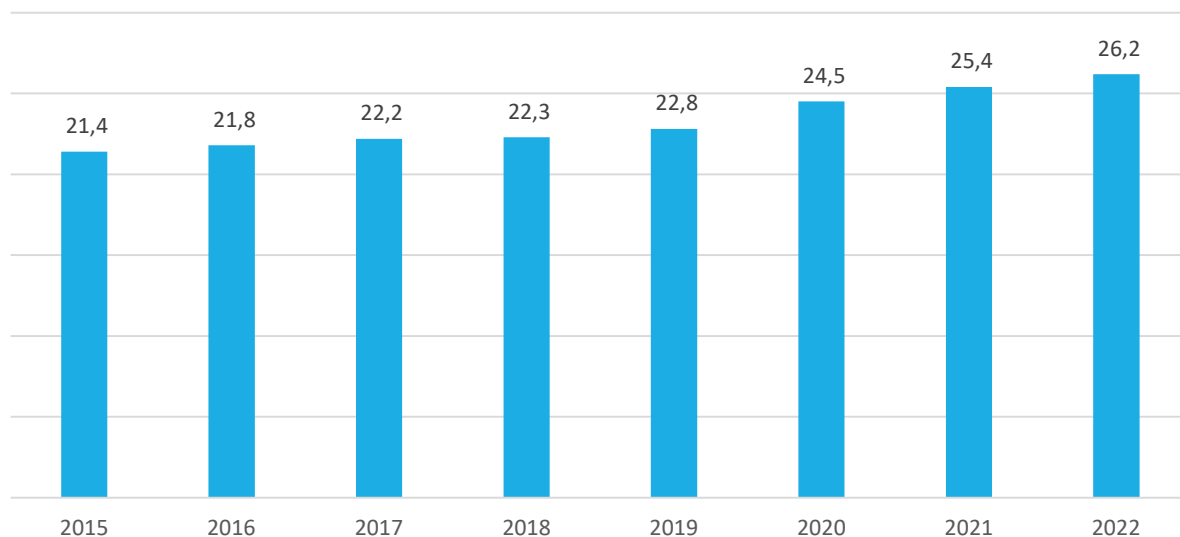
Wykres 3 Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie następuje wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi w roku 2015 w gminie Krzyżanowice, który kształtował się na poziomie 21,4 na 100 mieszkańców, podczas gdy na koniec roku 2022 wynosił już 26,2.

Wykres 4 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w osobach

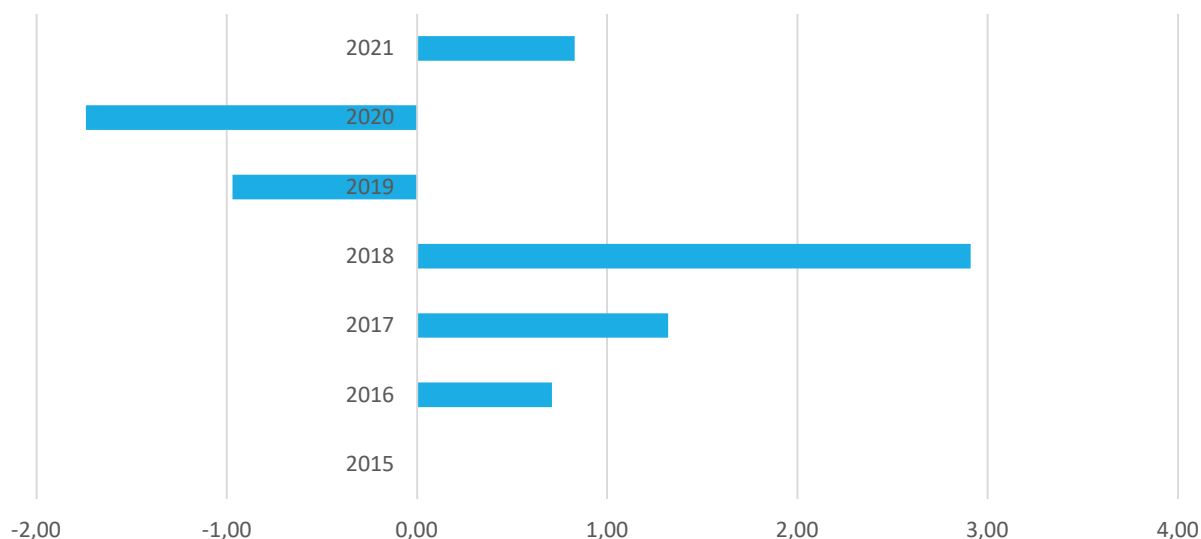

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Procesowi starzenia się społeczności gminy towarzyszą również zjawiska w zakresie migracji mieszkańców – w latach 2000-2018 gmina charakteryzowała się dodatnim saldem migracji

w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, natomiast w latach 2019 i 2020 odnotowano ujemne saldo tego wskaźnika. Sytuacja uległa poprawie w roku 2020, w którym odnotowano ponownie wskaźnik dodatni.

Wykres 5 Saldo migracji w gminie Krzyżanowice

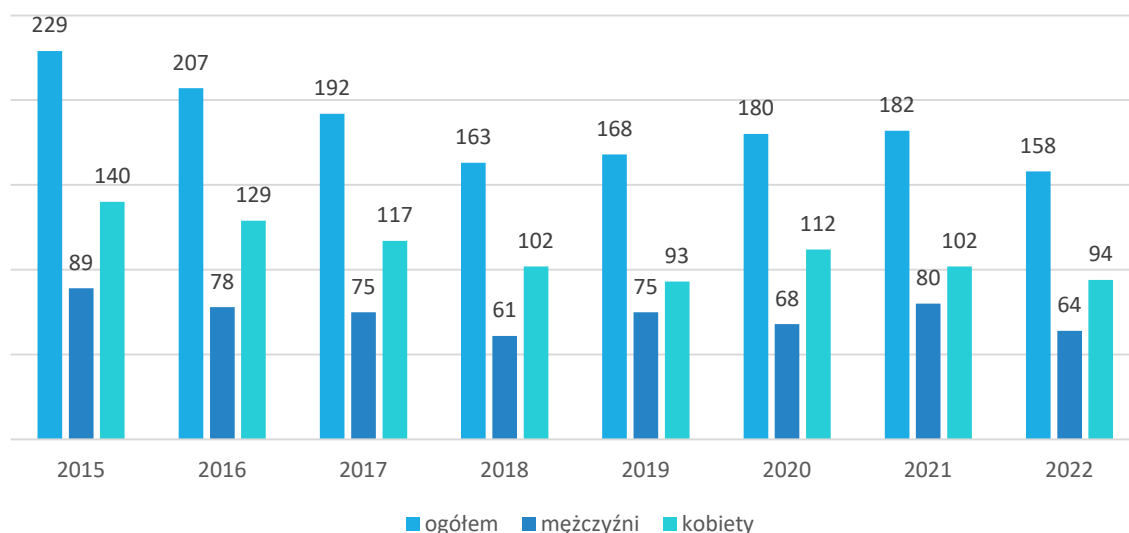
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

BEZROBOCIE

Jednym z istotnych obszarów wywołujących występowanie i pogłębianie się problemów społecznych na terenie gminy jest zjawisko bezrobocia, w tym w szczególności zjawisko długotrwałego bezrobocia.

W latach 2015 r. do 2022 r. następowała systematyczna poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy, co przekłada się na zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych z poziomu 229 osób w 2015 r. do 58 osób na koniec roku 2022. Jednocześnie grupę prawie 60% w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią kobiety. Należy jednak podkreślić, że zarówno w grupie mężczyzn, jak i kobiet następował spadek liczby osób bezrobotnych.

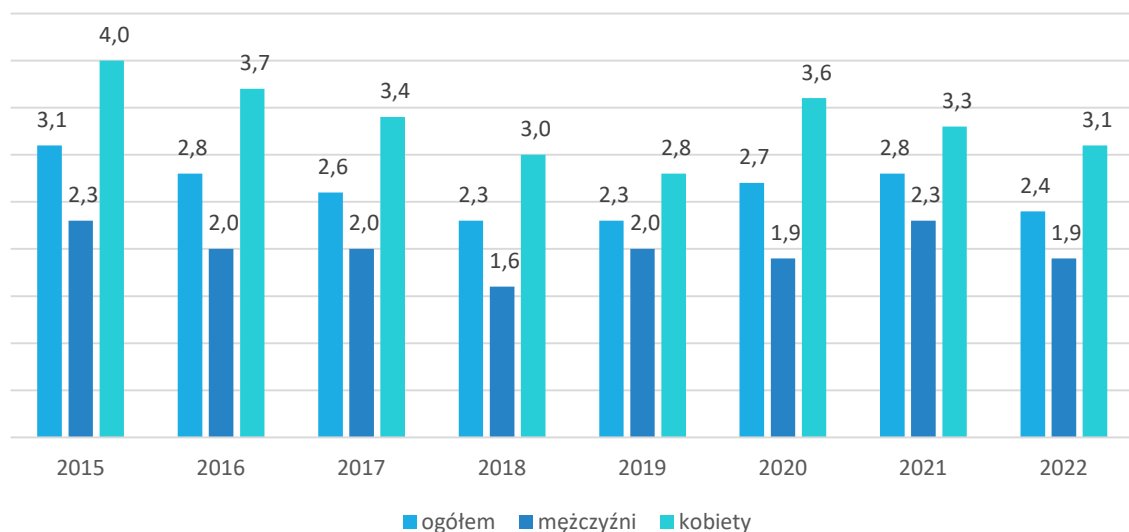
Wykres 6 Bezrobotni zarejestrowani w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2022 udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym stanowił 2,4%, co było poziomem o niższym o 0,7 pp. w stosunku do roku 2015.

Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %

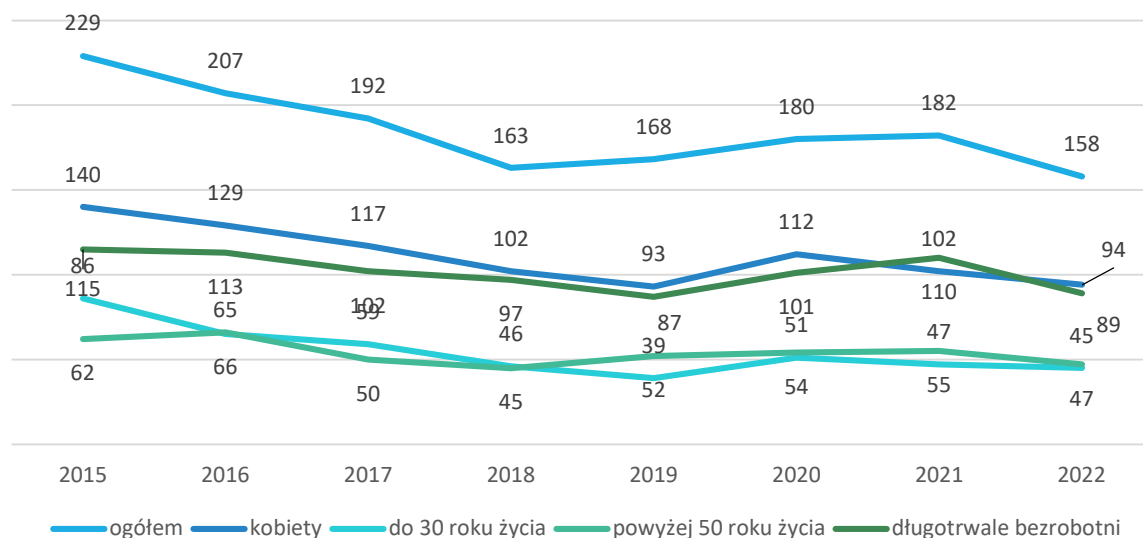

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sytuację w grupie osób bezrobotnych w gminie Krzyżanowice, należy stwierdzić, że bezrobocie w poszczególnych grupach takich jak: bezrobotni w wieku do 30. roku życia,

bezrobotni powyżej 50. roku życia oraz długotrwale bezrobotni w okresie 2015-2022 systematycznie spada. Spadki te wynosiły odpowiednio 47,7%, 24,2% oraz 22,6%.

Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2022 w gminie Krzyżanowice w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy (to jest 158 osób) 11 osób pozostawało bez prawa do pobierania zasiłku, w tym 8 to kobiety.

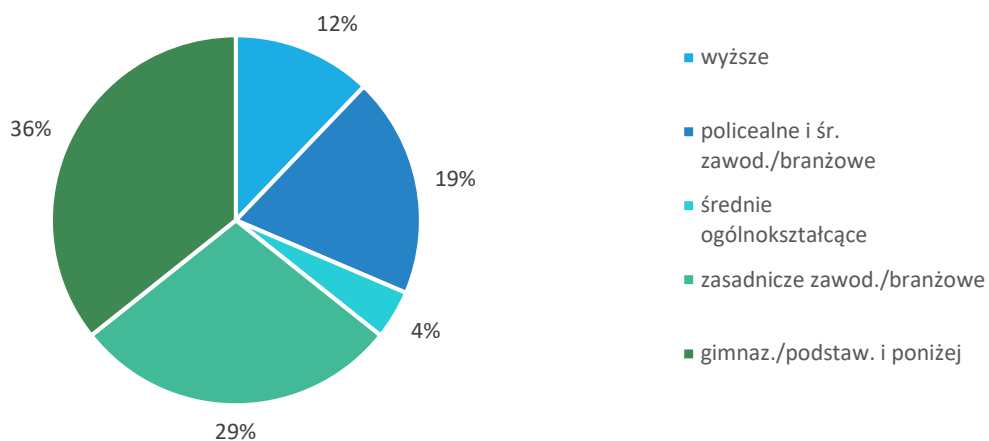
Tabela 1 Struktura bezrobocia w gminie Krzyżanowice na koniec roku 2022

		Bezrobotni zarejestrowani			
		ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
		razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem		158	94	11	8
z tego osoby	poprzednio pracujące	146	86	11	8
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	5	3	2	1
	dotychczas niepracujące	12	8	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS – MRiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy 01.12.2022-31.12.2022

W ogólnej liczbie osób największą stanowią osoby o niższym poziomie wykształcenia, to jest posiadających wykształcenie gimnazjalne oraz podstawowe i poniższe grupa ta stanowi 65% ogółu bezrobotnych w gminie. Należy jednak zauważyć liczny udział osób z wykształceniem wyższym pozostających bez pracy – 12%.

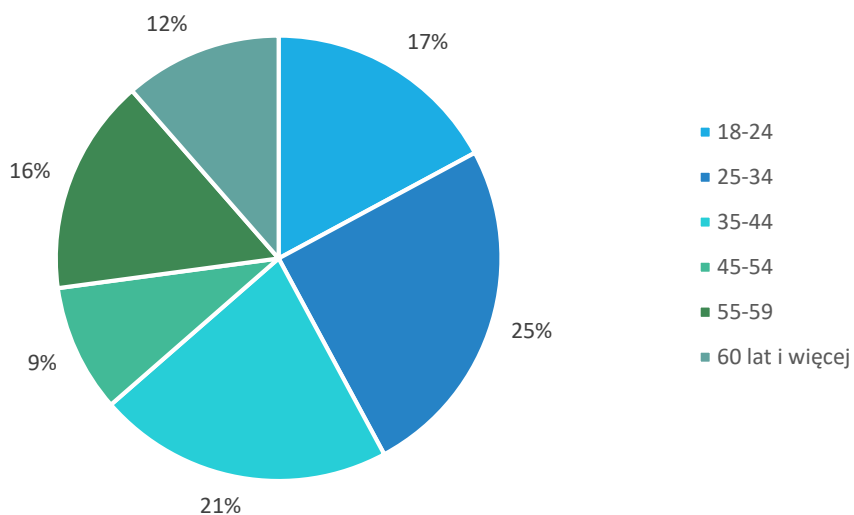
Wykres 9 Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji wg wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2022 najliczniejszą grupę osób pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata – 21%, oraz w wieku 18-24 – 17% i w wieku 55-59 – 16%.

Wykres 10 Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji wg wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Krzyżanowice działaniami związanymi z polityką społeczną i zdrowotną są te realizowane w głównej mierze przez:

- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Stację Opieki CARITAS
- Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego

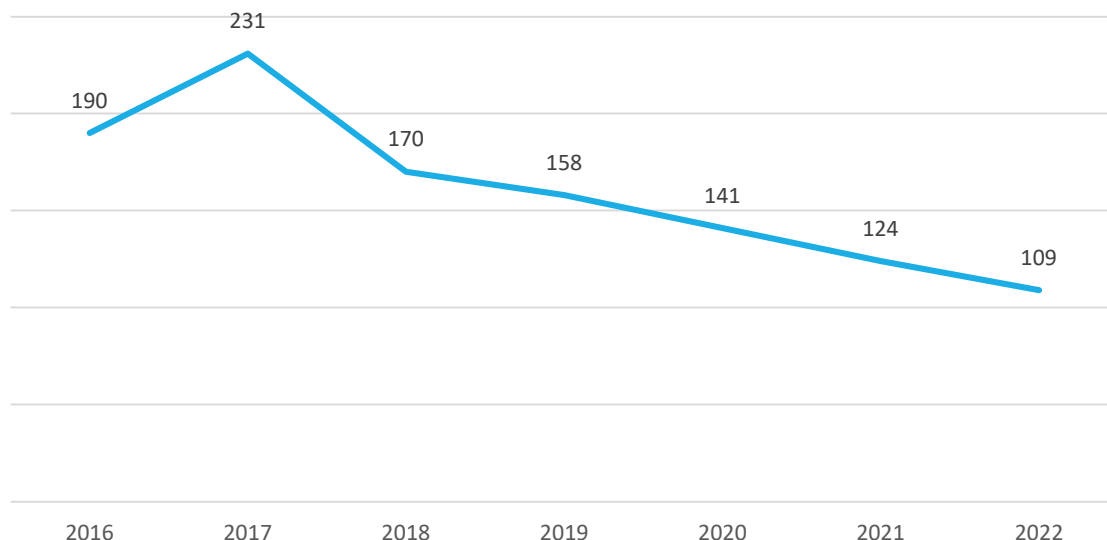
W gminie Krzyżanowice środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2022 roku 15 068 075 zł. W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 7 424 049 zł, w dziale 852 – Pomoc społeczna wydatkowano 1 991 866 zł, w dziale 853 wydatkowano kwotę 5 633 134 zł, w dziale 854 „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” – Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 19 026 zł. W ramach ww. środków znajdują się zarówno zadania własne, jak i zlecone z zakresu administracji rządowej.

Należy stwierdzić, że w ostatnich latach następuje systematyczne zmniejszenie liczby osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w gminie. Na koniec roku 2022 liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji wyniosła 109, w roku 2016 liczba świadczeniobiorców wynosiła 190. Łączna liczba rodzin korzystających w 2022 roku ze świadczeń pomocy społecznej wyniosła 91, a liczba osób w tych rodzinach kształtowała się na poziomie 184 osób, natomiast liczba świadczeń pieniężnych wynosiła 571, a świadczeń niepieniężnych 4811.

Do głównych przyczyn udzielania pomocy rodzinom zaliczyć należy:

- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwałą lub ciężką chorobę
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- ubóstwo

Wykres 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w Krzyżanowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

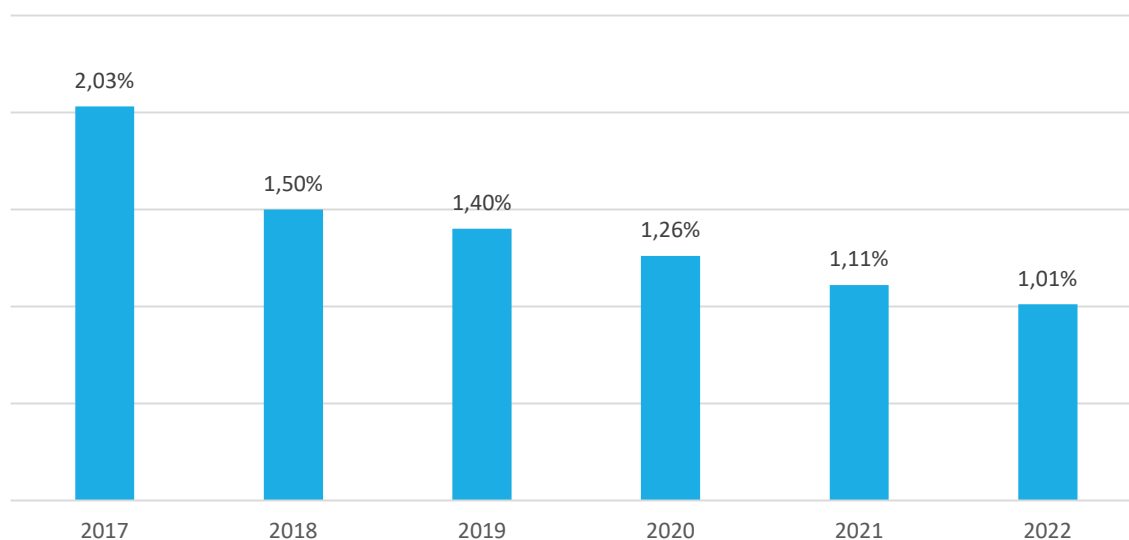
Tabela 2 Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
bezrobocie	40
niepełnosprawność	35
długotrwała lub ciężka choroba	29
bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	19
ubóstwo	17
bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem (w tym: rodziny niepełne)	13
potrzeba ochrony macierzyństwa	9
bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem (w tym: rodziny wielodzietne)	8
alkoholizm	4
bezdомność	3
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	3
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
zdarzenia losowe	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, OPS Krzyżanowice

O zmniejszającej się skali problemów społecznych w gminie Krzyżanowice świadczyć może spadająca wartość wskaźnika deprivacji lokalnej, który w roku 2017 wynosił 2,03%, a w roku 2022 kształtował się na poziomie 1,01%.

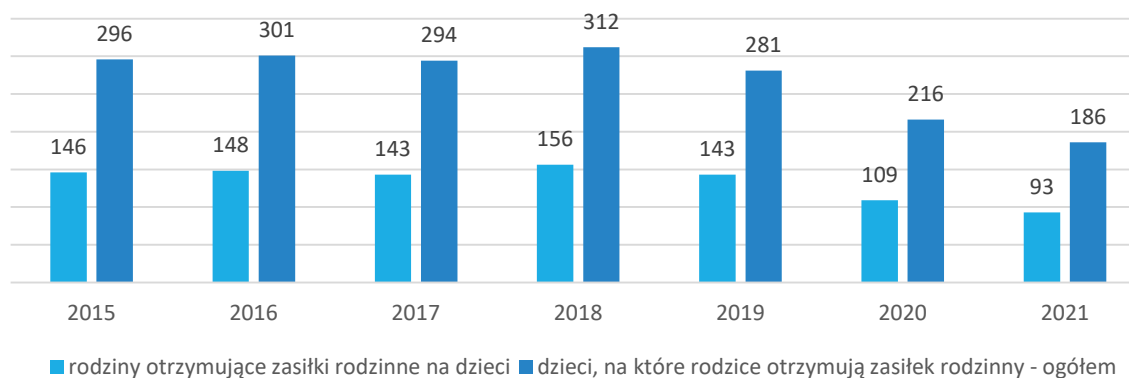
Wykres 12 Wskaźnik deprywacji lokalnej

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, OPS Krzyżanowice

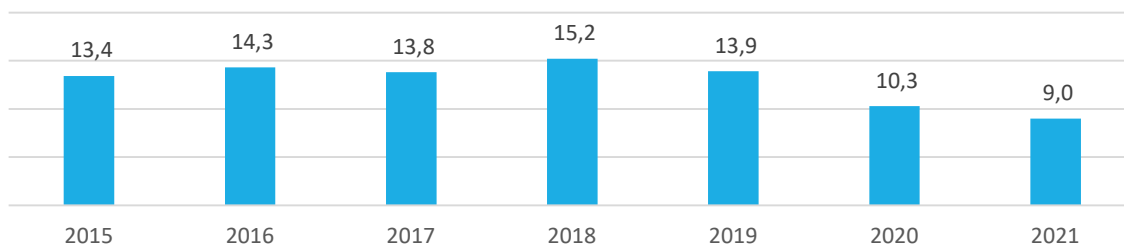
Jednocześnie w gminie następuje spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci. W roku 2015 liczba rodzin otrzymujących tego typu wsparcie wynosiła 146, natomiast na koniec roku 2021 wynosiła 93. Jednocześnie spada udział dzieci w wieku do lat 17, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.

Wykres 13 Zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

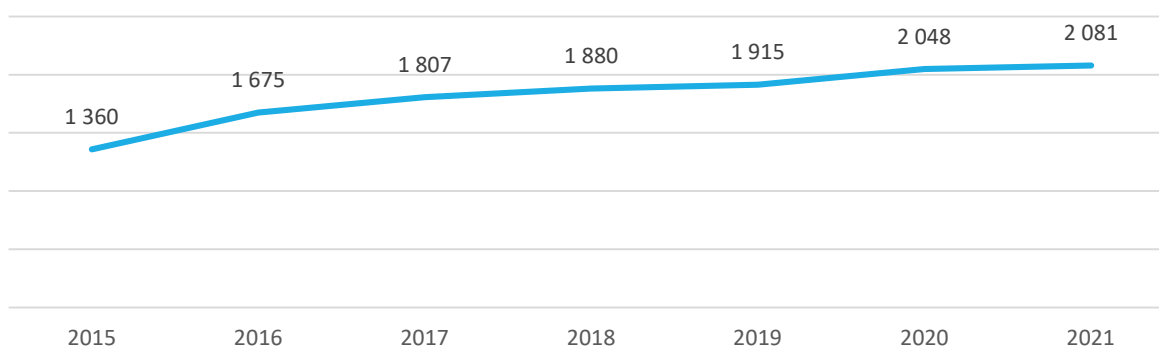
Wykres 14 Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Łączna wartość wypłaconych świadczeń rodzinnych na koniec roku 2021 wyniosła 2081 tys. zł.

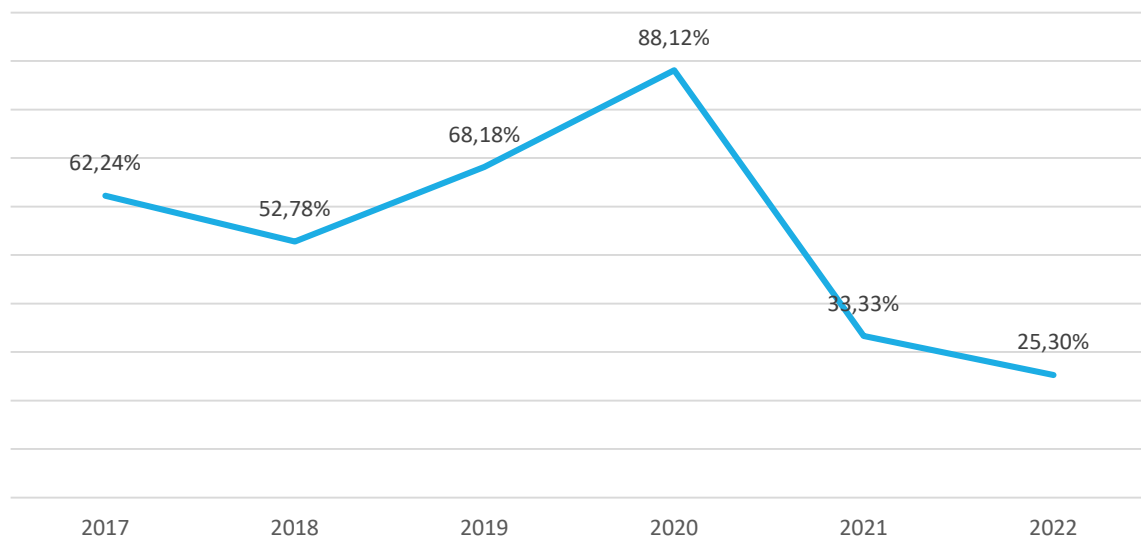
Wykres 15 Kwota świadczeń rodzinnych w tys. zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy również zauważyć, że w gminie Krzyżanowice następuje systematyczny spadek wskaźnika pracy socjalnej rozumianego jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie. W roku 2017 wartość tego wskaźnika kształtowała się na poziomie 62,2%, natomiast na koniec roku 2022 spadła do poziomu 25,3%.

Wykres 16 Wskaźnik pracy socjalnej

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, OPS Krzyżanowice

GŁÓWNE PROGRAMY I DZIAŁANIA Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ WDRAŻANE W GMINIE ¹

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach podejmuje szereg działań mających na celu podniesienie efektywności i skuteczności w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Należy tu wskazać na realizację projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz realizowane programy osłonowe. Ponadto Gmina Krzyżanowice uczestniczyła w programach finansowanych z Funduszu Solidarnościowego Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz Opieka Wytchnieniowa.

Gmina podejmuje działania w zakresie usług opieki i leczenia poprzez działanie Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Krzyżanowicach, dla którego jest organem założycielskim, który funkcjonuje od 1 października 2000 r. Podmiot ten świadczy usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznej opieki ambulatoryjnej, których odbiorcami są mieszkańcy gminy. Ponadto w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gmina Krzyżanowice umożliwiła otwarcie w 2011 r. stacji Zespołu Pogotowia Ratunkowego przy Ośrodku Zdrowia w Krzyżanowicach.

¹ Wykorzystano informacje zawarte w Raporcie o stanie gminy

W ramach systemowych działań Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach wdraża Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Celem tego programu jest:

- podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń wynikających z alkoholizmu, w tym szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej, prawnej, a także ochrony przed przemocą
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów współczesnych zagrożeń
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, jak również dla pozostałych mieszkańców

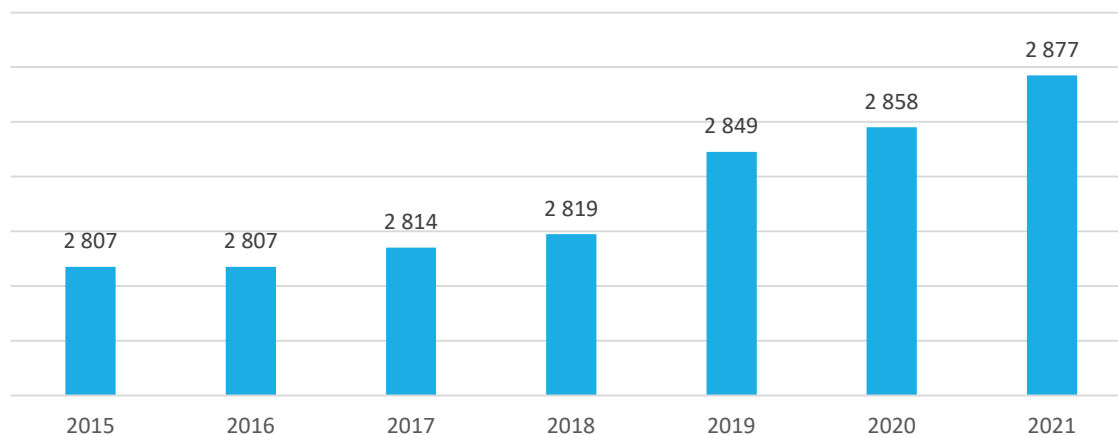
W ramach jego wdrażania GKRPA podejmuje działania profilaktyczne wśród najmłodszych mieszkańców oraz uczniów, realizowano w przedszkolach i szkołach prelekcje, pogadanki profilaktyczne, konkursy plastyczne i literackie. Ponadto w ramach działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców i odciążenia od wszelkich zagrożeń współczesnego świata realizowano przez cały rok szereg zadań umożliwiających korzystanie z obiektów sportowych, kulturalnych i świetlic, a także uczestnictwo w lokalnych imprezach rekreacyjno-sportowych, kulturalnych i edukacyjno-profilaktycznych. W zakresie profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i pozostałych mieszkańców gminy ogłoszono konkurs na realizację działań mających na celu wypracowanie i utrwalenie modelu trzeźwego i zdrowego stylu życia.

WARUNKI MIESZKANIOWE I JAKOŚĆ ŻYCIA

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 2877 budynków mieszkalnych, w których jest 3 181 mieszkań o łącznej powierzchni 375 268 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania

w gminie kształtowała się na poziomie 118 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 34,8 m².

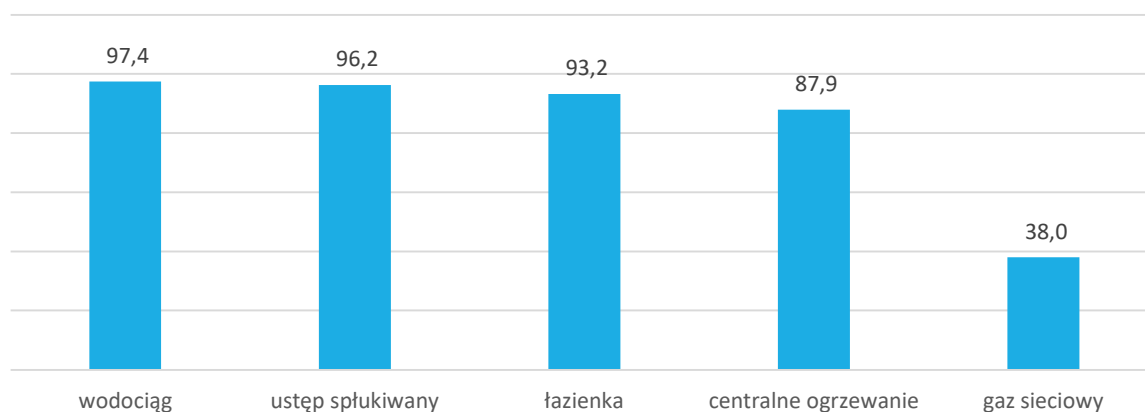
Wykres 17 Budynki mieszkalne w gminie Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zakresie wyposażenia mieszkań w dostęp do instalacji sanitarnych oraz urządzeń sieciowych gmina charakteryzuje się wysokimi wartościami wskaźników z wyjątkiem dostępu do gazu sieciowego, do którego dostęp ma tylko około 40% mieszkań na terenie gminy.

Wykres 18 Wyposażenie mieszkań w gminie Krzyżanowice w % mieszkań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analiz OPS w Krzyżanowicach wynika, że zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych obejmują 34 lokale, w tym 5 to mieszkania socjalne. Jednocześnie liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy na koniec 2022 roku wyniosła 9.

Gmina podejmuje systematyczne działania w zakresie podnoszenia jakości przestrzeni oraz poprawy dostępności urządzeń rekreacyjnych. Podejmowane są działania związane z modernizacją placów zabaw, podnosząc ich atrakcyjność i poprawiając bezpieczeństwo użytkowania. Place zabaw w gminie Krzyżanowice zlokalizowane są na terenach komunalnych, przy szkołach i przedszkolach w miejscowościach: Rudyszwałd, Owsiszcz, Nowa Wioska, Chałupki, Bieńkowice, Bolesław, Tworków, Krzyżanowice, Roszków, Zabełków. Mając na względzie również aktywność dorosłych mieszkańców naszej gminy, na terenach komunalnych posiadamy siłownie plenerowe w miejscowościach: Krzyżanowice, Bieńkowice, Tworków, Chałupki i Nowa Wioska, Rudyszwałd. W 2021 roku został doposażony plac zabaw na terenie WCWiR w Chałupkach, wyremontowany został ogólnodostępny plac zabaw znajdujący się przy ul. Zamkowej w Tworkowie oraz wykonana została nawierzchnia bezpieczna na placu zabaw przy przedszkolu w Krzyżanowicach. Ponadto działając na rzecz poprawy aktywności fizycznej mieszkańców, w większości sołectw w gminie zlokalizowane są boiska wielofunkcyjne.

Poprawiając bezpieczeństwo ruchu pieszych oraz ruchu rowerowego, a także podejmując działania ułatwiające dostęp do atrakcji sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, gmina rozwija sieć ścieżek rowerowych. Na terenie Krzyżanowic funkcjonuje ponad 20 km ścieżek rowerowych oraz ok. 90 km tras rowerowych i dróg transportu rolnego dostosowanych do obsługi ruchu rowerowego. W każdym sołectwie na terenie gminy dostępne są ścieżki oraz trasy rowerowe. Przez najciekawsze i najpiękniejsze tereny gminy Krzyżanowice prowadzą oznakowane trasy rowerowe, co umożliwia promowanie ciekawego pod względem historycznym, kulturowym i turystycznym regionu.

W gminie Krzyżanowice organizowanych jest wiele wydarzeń o skali lokalnej i ponadlokalnej adresowanych zarówno do mieszkańców, jak i odwiedzających ją turystów. Wśród tego typu akcji wymienić można między innymi: rajdy rowerowe, turnieje piłkarskie, biegi terenowe.

Gmina Krzyżanowice ma stały i bogaty kalendarz działań kulturalnych, który przed pandemią obejmował blisko 200 spotkań: festyny, zloty, festiwale, przeglądy i koncerty. Imprezy są adresowane zarówno do dzieci, młodzieży i dorosłych, a także reprezentują wysoki poziom artystyczny i kulturalny. Organizowane są przeglądy artystyczne, koncerty, kiermasze, jarmarki, wystawy, procesje konne, zawody sikawek oraz spotkania folklorystyczne, rajdy rowerowe i spływy kajakowe.

W zasobach infrastruktury wpływającej na aktywności możliwości rozwoju mieszkańców gminy znajduje się 1 żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe oraz 5 świetlic przyszkolnych, 10 świetlic wiejskich oraz Klub Seniora.

Gmina Krzyżanowice jest organem prowadzącym dla 10 jednostek oświatowych:

- Przedszkola w Bieńkowicach z oddziałem w Bolesławiu, przedszkole w Chałupkach oraz przedszkole w Krzyżanowicach z oddziałami w Roszkowie i Nowej Wiosce, przedszkole w Tworkowie i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Owsiszczech
- Szkoły podstawowe: w Bieńkowicach, Chałupkach, Krzyżanowicach, Tworkowie oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabełkowie

W roku szkolnym 2021/2022 w szkołach funkcjonowało 47 oddziałów, do których uczęszczało 821 uczniów, w przedszkolach było 18 oddziałów – 393 dzieci. W placówkach oświatowych na terenie gminy zatrudnionych było 172 nauczycieli.

Od września 2019 r. w gminie funkcjonuje żłobek, który ma swoją siedzibę w budynku tworkowskiego przedszkola. Do żłobka może uczęszczać 10 dzieci w wieku od 10 miesięcy do 3 lat. Gmina podejmuje aktywne działania na rzecz rozwoju i podniesienia dostępności usług opiekuńczych nad dziećmi m.in. poprzez pozyskiwanie środków np. w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”. Z danych OPS na koniec 2022 roku wynika, że liczba brakujących miejsc w żłobku na terenie gminy wynosi 18.

Gmina Krzyżanowice rozszerza możliwości rozwoju przedszkolaków i uczniów poprzez realizację licznych projektów mających na celu podniesienie poziomu edukacji i atrakcyjności placówek oświatowych. Od lat szkoły i przedszkola angażują się w inicjatywy edukacyjne zarówno te o zasięgu powiatowym, regionalnym, jak również ogólnopolskie

² Wykorzystano informacje zawarte w Raporcie o stanie gminy

i międzynarodowe. Realizowane są liczne programy, m.in. Szkolny Klub Sportowy, Deutsch AG, Trzymaj formę, ERASMUS+ „Building active and critical thinking students”.

Dzieci przez udział w projektach i programach rozwijają umiejętności pracy zespołowej jako metody pozyskiwania wiedzy i umiejętności. Realizowane są również projekty mające na celu stworzenie nowoczesnej szkoły, w której zajęcia będą prowadzone w sposób ciekawy, angażujący uczniów oraz sprzyjający odkrywaniu ich talentów i rozwijaniu zainteresowań jak np. Laboratoria Przyszłości – projekt realizowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. W ramach tych działań szkoły otrzymały wsparcie finansowe na zakup nowoczesnego sprzętu elektrycznego, w tym drukarki D3, mikroskopy, roboty, mikrokontrolery, aparaty fotograficzne, kamery, oświetlenie i nagłośnienie służące do nagrywania, jak również inne sprzęty do majsterkowania, szycia lub gotowania.

W szkołach realizowane są również liczne projekty edukacyjne, w ramach których całość zajęć prowadzonych jest nowatorską metodą. Środki na tego typu projektu pozyskane zostały z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Celem tych projektów było zwiększenie dostępu do wysokiej jakości oferty edukacyjnej oraz rozwój kompetencji kluczowych u uczniów szkół podstawowych gminy Krzyżanowice poprzez udział uczniów w zajęciach wyrównawczych i zajęciach rozwijających kompetencje kluczowe prowadzone metodą eksperymentu oraz doposażenie bazy dydaktycznej szkół. W ramach projektów realizowane są zajęcia wyrównawcze z matematyki oraz rozwijające kompetencje kluczowe prowadzone metodą eksperymentu: z geografii, chemii, biologii, fizyki, przyrody, matematyki, zajęcia z robotyki, języka angielskiego i niemieckiego.

Dzięki realizacji projektów edukacyjnych placówki edukacyjne systematycznie są doposażane w laptopy, tablety, tablice interaktywne, meble i bogate pomoce dydaktyczne.

Gmina Krzyżanowice stale inwestuje w obiekty oświatowe, wykonywane są nie tylko bieżące remonty, ale również termomodernizowane są szkoły, przedszkola oraz poprawia się dostępność obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Na obszarze gminy funkcjonuje również Gminna Biblioteka Publiczna, do zadań której obok gromadzenia i udostępniania zbiorów należy m.in.:

- organizowanie różnego typu imprez popularyzujących wiedzę, kulturę, książkę i czytelnictwo
- realizacja działań w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury
- działalność kulturalna i edukacja zgodna z aktualnym zapotrzebowaniem społeczności lokalnej

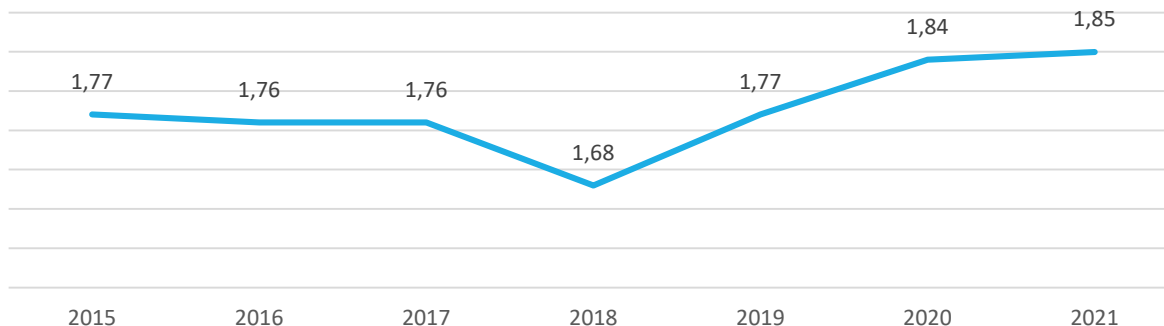
W skład Gminnej Biblioteki Publicznej w Krzyżanowicach wchodzi również cztery filie w Tworkowie, Zabełkowie, Chałupkach oraz w Bieńkowicach. Gmina podobnie jak w przypadku placówek edukacyjnych realizuje prace modernizacyjne poprawiające atrakcyjność i dostępność dla szerokiego grona użytkowników tych placówek.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I DIALOG Z MIESZKAŃCAMI ³

Na obszarze gminy Krzyżanowice z powodzeniem funkcjonuje wiele organizacji społecznych takich jak: Ochotnicze Straże Pożarne, kluby sportowe – Ludowe Kluby Sportowe, Koło Wędkarskie, Koło Pszczelarskie, kluby DFK, Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Krzyżanowicach, Chałupkach i Tworkowie, a także Koła Gospodyń Wiejskich w każdej miejscowości gminy Krzyżanowice, tj. w Bieńkowicach, Bolesławiu, Tworkowie, Owsiszczech, Nowej Wiosce, Krzyżanowicach, Roszkowie, Rudyszwałdzie, Zabełkowie i Chałupkach. Wszystkie organizacje ściśle współpracują z Radami Sołeckimi oraz Urzędem Gminy Krzyżanowice i GZOKSiT-em, organizując i współorganizując wiele wydarzeń dla i z udziałem lokalnej społeczności. Należy stwierdzić, że wskaźnik organizacji społecznych 1000 mieszkańców charakteryzujący gminy Krzyżanowice jest stosunkowo miejski i kształtuje się na koniec roku 2021 na poziomie 1,85, średniej w powiecie raciborskim wynoszącej 3,14.

Wykres 19 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

³ Wykorzystano informacje zawarte w Raporcie o stanie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedną z podstawowych zasad planowania i wdrażania polityki rozwoju gminy Krzyżanowice jest zasada partnerstwa. Z tego też względu niezwykle istotny jest rozwój kanałów informacyjnych, badanie potrzeb i aspiracji mieszkańców. Do najważniejszych narzędzi komunikacyjnych, jakie stosowane są w gminie Krzyżanowice, zaliczyć należy:

- stronę internetową www.krzyzanowice.pl – jest platformą główną, która informuje o wydarzeniach, aktualnych działaniach podejmowanych przez gminę oraz przekazuje komunikaty i informacje innych podmiotów skierowanych do naszych mieszkańców
- Biuletyn Informacji Publicznej bip.krzyzanowice.pl – prowadzący zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej serwis, w którym są publikowane wszystkie dokumenty podejmowane przez gminę w związku z jej działalnością
- portal społecznościowy Facebook [@GminaKrzyzanowice](https://www.facebook.com/GminaKrzyzanowice) – głównym celem jest promocja gminy, informowanie o bieżących wydarzeniach oraz dialog z mieszkańcami
- „Krzyżanowickie Gminne Wieści” – magazyn informacyjno-reklamowy gminy Krzyżanowice, zawierający informacje o bieżących wydarzeniach i aktualnych działaniach realizowanych przez gminę. Przekazuje mieszkańcom dane o planowanych, trwających i zakończonych zadaniach inwestycyjnych
- audycje w Radio Vanessa – comiesięczne radiowe audycje informacyjne z zakresu działalności oraz poszczególnych spraw realizowanych przez gminę Krzyżanowice
- emisja newsów w Raciborskiej Telewizji Kablowej i na portalu internetowym naszraciborz.pl/rtk. Materiały filmowe prezentują aktualności z gminy, realizację bieżących zadań, zaproszenia, a także relacje z organizowanych w gminie wydarzeń

Poza diagnozą opartą na danych ilościowych na potrzeby niniejszego dokumentu oraz zawartych w opracowaniach diagnostycznych opracowywanych cyklicznie przez samorząd gminy, w toku równolegle prowadzonych prac związanych z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Krzyżanowice do roku 2030 przeprowadzono badania sondażowe i ankietowe wśród mieszkańców gminy.

Gmina Krzyżanowice jest postrzegana przez swoich mieszkańców jako miejsce przyjazne dla mieszkańców w różnym wieku, spokojne i bezpieczne. Niemniej należy podejmować działania w zakresie rozwoju usług społecznych i publicznych, w tym np. w zakresie zajęć pozalekcyjnych oraz aktywizujących mieszkańców, w szczególności dzieci, młodzież oraz seniorów.

W celu określenia sytuacji społecznej w Krzyżanowicach przeprowadzono analizę porównawczą wybranych wskaźników o charakterze społecznym i wpływającym na kształtowanie tego obszaru w gminie w odniesieniu do innych gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w powiecie raciborskim.

Gmina Krzyżanowice podobnie jak inne gminy w regionie i powiecie raciborskim cechują niekorzystne wskaźniki demograficzne. Mniej korzystne niż przeciętnie wśród porównywanych gmin są wskaźniki:

- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi
- zgony na 1000 ludności
- przyrost naturalny na 1000 ludności

Pomimo znacznej poprawy na rynku pracy gmina cechuje się mniej korzystnym wskaźnikiem udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – ogółem, natomiast korzystniejszym w zakresie tego wskaźnika w grupie bezrobotnych kobiet.

Gmina Krzyżanowice w stosunku do innych porównywanych gmin miejsko-wiejskich i wiejskich w powiecie raciborskim cechuje się dostępnością opieki nad małym dzieckiem do lat 3.

Jednocześnie gminę charakteryzują korzystniejsze wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości, tj. podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności oraz podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Zdecydowanie mniej korzystnie wygląda sytuacja w zakresie aktywności społecznej i obywatelskich mieszkańców, co wynika z niższych niż przeciętne wartości wskaźników dot. liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców oraz ich udziału w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej.

Tabela 3 Analiza porównawcza (rok 2021) wybranych wskaźników w obszarze społecznym Krzyżanowic oraz gmin wiejskich i miejsko-wiejskich powiatu raciborskiego

wskaźnik		Kornowac	Krzanowice	Krzyżanowice	Kuźnia Raciborska	Nędza	Pietrowice Wielkie	Rudnik
liczba ludności ogółem w 2022	[osoba]	5 108	5 328	10 753	10 673	6 665	6 513	4 804
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2022	[osoba]	65,4	62,8	65,7	64,9	60,8	62,1	59,9
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2022	[osoba]	23,7	26,0	26,2	27,5	23,3	26,3	24,1
zgony na 1000 ludności w 2021	[-]	11,85	13,76	14,14	14,37	15,48	10,76	15,20
przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021	[-]	-4,47	-6,69	-6,65	-7,51	-8,93	-2,30	-8,01
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - ogółem w 2022	[%]	1,5	2,4	2,4	2,7	2,2	1,6	2,3
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - kobiety w 2022	[%]	2,4	3,1	3,1	3,6	2,9	2,2	3,3
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2021	[osoba]	192	121	165	335	277	114	318
mieszkańcy placówek opieki społecznej (łącznie z filiami) na 1000 ludności w 2021	[osoba]	0	0	10	3	0	0	0
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2021	[m2]	119,7	109,3	118,0	92,8	116,3	106,4	107,6
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2021	[m2]	34,2	34,6	34,8	31,9	36,0	33,4	35,3
mieszkania na 1000 mieszkańców w 2021	[-]	285,5	316,5	294,8	343,4	309,1	313,7	328,1
Wydatki w Dziale 852 - Pomoc społeczna ogółem w 2021	[zł]	770 126,92	666 664,81	1 938 218,23	2 567 941,00	1 599 950,71	1 526 804,00	852 647,93

Wydatki w Dziale 852 - Pomoc społeczna wydatki majątkowe w 2021	[zł]	0,00	0,00	11 038,02	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki ogółem w Dziale 852 - Pomoc społeczna na 1 mieszkańca w 2021	[zł]	150,6	124,5	179,6	238,6	238,5	234,2	175,8
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w 2022	[-]	88	65	84	78	80	76	76
podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2022	[-]	145,1	105,7	139,6	128,7	127,9	123,7	122,2
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w 2022	[-]	2,94	3,19	1,95	3,94	2,85	3,99	5,20
udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w 2022	[%]	3,3	4,9	2,3	5,0	3,6	5,2	6,8
dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2021	[osoba]	0	0	33	90	0	87	0
miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2021	[-]	0	0	33	90	0	87	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. to dokument o znaczeniu krajowym przyjęty przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. (SOR).

Do głównych wyzwań o charakterze społecznym ujętych w dokumencie SOR zaliczyć należy w szczególności:

- zmiany demograficzne i procesy migracyjne
- ubóstwo ekonomiczne i dostęp do usług społecznych
- rynek prac
- dysfunkcje instytucji publicznych oraz przewlekłość i niejasność procedur

W aspekcie wyznaczonego w tym dokumencie celu generalnego „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym” kształtując kierunki i narzędzia polityki społecznej gminy Krzyżanowice należy wskazać na cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, oraz cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju wskazano kluczowe kierunki interwencji w odniesieniu do ww. celów, wśród których kształtując politykę rozwiązywania problemów społecznych zaliczyć należy:

- aktywną politykę prorodziną, w tym rozwój zróżnicowanych form opieki nad dziećmi, wzmocnienie systemu wsparcia rodziny
- poprawę dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów, wsparcie rozwoju (w tym standaryzacja i certyfikacja jakości) usług asystenckich i opiekuńczych, zwiększenie dostępu do taniego mieszkalnictwa

- wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej, w tym zmiana modelu funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej
- większy udział podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zadań i usług, wdrażanie sieci usług i programów aktywizacyjnych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, rozwijanie sektora ekonomii społecznej jako miejsca aktywizacji i pracy dla osób o ograniczonej zatrudnialności na otwartym rynku
- wzmacnianie więzi międzypokoleniowych i międzysąsiedzkich w otoczeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- rozwój rynku pracy zapewniający wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich, w tym przeciwdziałanie segmentacji rynku pracy, aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo oraz długotrwale bezrobotnych, wspieranie aktywności zawodowej kobiet oraz osób po 50. roku życia
- zwiększenie sprawności funkcjonowania administracji – poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje publiczne (m.in. uproszczenie procedowania spraw drogą elektroniczną, eliminacja barier prawnych, maksymalizacja automatyzacji procesów)
- wzmocnienie strategicznej koordynacji zarządzania politykami publicznymi, w tym rozwój systemu monitoringu i ewaluacji polityk publicznych

Strategia krajowa jako jeden z obszarów wpływających na osiągnięcie celów wskazuje istotność obszaru Kapitał ludzki i społeczny, w którym wyznaczono kierunki interwencji:

- lepsze dopasowanie edukacji i uczenia się do potrzeb nowoczesnej gospodarki
- poprawa stanu zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej
- rozwój kapitału społecznego
- wzmocnienie roli kultury dla rozwoju gospodarczego i spójności społecznej

Kluczowe kierunki rozwoju kraju, w tym w zakresie rozwoju społecznego, znajdują swoje odbicie w kierunkach rozwoju województwa śląskiego.

Kluczowymi dokumentami w tym zakresie są:

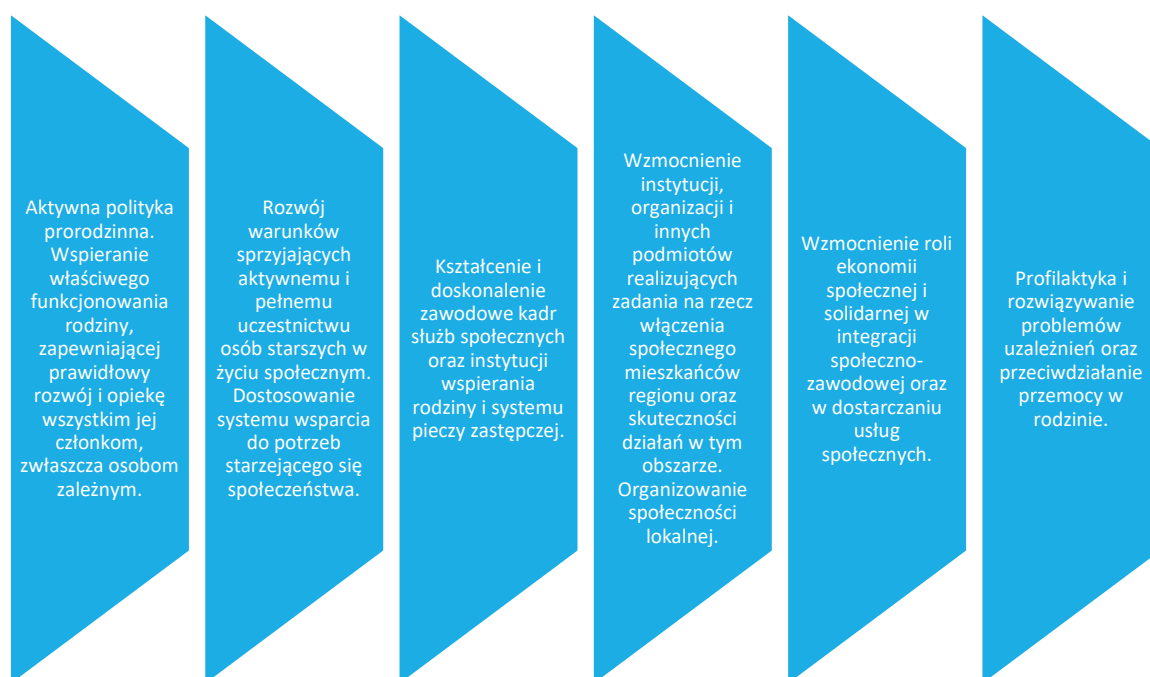
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” sformułowano cel strategiczny „Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca”, w ramach którego wskazano kierunki:

- wysoka jakość usług społecznych obejmująca m.in.
 - podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do potrzeb systemu pomocy społecznej
 - aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie,
 - podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny
 - rozwój sektora srebrnej gospodarki oraz rozwój
 - integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych
- aktywny mieszkaniec obejmujący m.in.:
 - podniesienie jakości i poprawę dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej
 - podniesienie jakości i poprawę dostępu do oferty kształcenia ustawicznego

W Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 cel generalny zdefiniowano jako: „Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna”. Strategia ta wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej i zawiera m.in. obszerną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego, misję, cele strategiczne i kierunki działań.

Rysunek 2 Cele strategiczne zdefiniowane w Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

Dla osiągnięcia celu generalnego wyznaczono cele strategiczne oraz kierunki działań, w tym działania adresowane do realizacji na poziomie gmin w województwie. Działania wskazane do realizacji w gminach obejmują w szczególności:

- zwiększenie dostępności usług opieki nad małym dzieckiem do lat 3 w ramach rozwiązań instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych
- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, wspieranie działań na rzecz rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców (np. szkoły rodziców i wychowawców, poradnictwo dla rodziców)
- wzmacnianie rodziny w celu utrzymania prawa rodziców do opieki nad dziećmi i przeciwdziałanie dezintegracji rodziny, w tym poprzez intensyfikację pracy z rodziną biologiczną, na rzecz powrotu do niej dzieci z pieczy zastępczej
- wsparcie i rozwój sieci wyspecjalizowanych placówek realizujących zadania na rzecz pomocy rodzinie
- realizacja gminnych programów wsparcia dużych rodzin oraz udostępnianie zniżek na produkty i usługi dla rodzin wielodzietnych

- promowanie idei adopcji oraz edukacji społecznej w obszarze przysposobienia
 - rozwój narzędzi polityki senioralnej mającej na celu wszechstronne wsparcie ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb zawodowych, społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych osób starszych
 - wspieranie funkcjonowania podmiotów reprezentujących środowiska senioralne
 - podnoszenie jakości i dostępności usług, w tym opiekuńczo-pielęgnacyjnych, dostosowanych do potrzeb seniorów, świadczonych w miejscu zamieszkania
 - opracowywanie i wspieranie programów wspomagania opiekunów rodzinnych i opiekunów nieformalnych
1. promowanie różnych form aktywności seniorów w społeczeństwie i tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej seniorów
- edukowanie na temat bezpiecznego korzystania z rynku dóbr i usług przez osoby starsze
 - promowanie różnych form aktywności seniorów w społeczeństwie
 - realizowanie działań na rzecz reintegracji rodziny lub zapewnienia nowego środowiska rodzinnego dla dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych, które przebywają w pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych
 - rozszerzanie oferty usług świadczonych przez podmioty funkcjonujące w obszarze pomocy i integracji społecznej
 - dostosowywanie do potrzeb społecznych istniejącej bazy instytucjonalnej pomocy i integracji społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
 - inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej
 - prowadzenie analiz/badań, w tym oceny zasobów pomocy społecznej i ułatwianie do nich dostępu

W dokumencie tym wskazuje się ponadto na potrzebę tworzenia warunków działania podmiotów ekonomii społecznej oraz potrzebę podnoszenia kompetencji pracowników w obszarze instrumentów ekonomii społecznej.

Biorąc pod uwagę sytuację społeczną gminy Krzyżanowice oraz zachodzące zmiany w sferze społecznej i gospodarczej w otoczeniu do kluczowych prognozowanych wyzwań, zaliczyć należy:

- starzenie się społeczeństwa
- wzrastająca mobilność mieszkańców
- zmiany aspiracji życiowych i zawodowych mieszkańców
- zmiany na regionalnym rynku pracy
- rozluźnienie więzi międzyludzkich

W strategii „Śląskie 2030” w zakresie rozwoju społecznego i problemów społecznych akcentuje prognozy dotyczące:

- niekorzystnych tendencji demograficznych
- pogorszenia relacji emerytur do wynagrodzeń,
- nowych stylów życia, wzorców konsumpcji i mobilności
- zmian na rynku pracy będących następstwem restrukturyzacji gospodarki regionu,
- zmiany struktury zachorowalności, w postaci relatywnie większej częstości występowania przewlekłych chorób niezakaźnych

Biorąc pod uwagę charakter gminy Krzyżanowice do kluczowych obszarów problemowych zaliczyć należy w szczególności:

- ubóstwo
- przemoc w rodzinie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- niepełnosprawność
- bezrobocie

Rysunek 3 Główne obszary problemowe w gminie Krzyżanowice i prognoza zmian

Ubóstwo

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
•bezrobocie •uzależnienie od pomocy społecznej •niskie dochody •dziedziczenie postaw	•rodziny, •bezrobotni, •seniorzy •biedni pracujący	•spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej z przyczyny ubóstwa, •utrzymywanie się korzystnej sytuacji na rynku pracy •rosnące koszty życia •zwiększenie efektywności narzędzi polityki społecznej

Przemoc w rodzinie

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
•uzależnienia - alkoholizm, narkomania •rozluźnienie więzi rodzinnych	•rodziny i członkowie rodzin •dzieci i młodzież,	•rozwój społecznej świadomości na temat przemocy w rodzinie, •rozwój instrumentów przeciwdziałających przemocy i wsparcia pomocy rodzinie; •pojawianie się nowych czynników i środków powodujących uzależnienia

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
•problemy wychowawcze, •uzależnienia •ubóstwo,	•rodziny, •osoby po odbyciu kary więzienia	•wzrost przestępczości •zaostrenie prawa •osłabienie roli szkoły w procesach wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeba ochrony macierzyństwa

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
• zerwanie więzi rodzinnych, • niewłaściwe wzorce społeczne, • skrajne ubóstwo, • niski poziom wykształcenia	• rodziny i członkowie rodzin • dzieci • kobiety	• spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • narastające rozwarstwienie społeczeństwa • zmiany aspiracji życiowych

Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
• wzrost zachorowalności, • zmiany środowiskowe, • starzenie się społeczności gminy	• osoby z niepełnosprawnościami, • opiekunowie osób z niepełnosprawnościami, • seniorzy • osoby chore	• starzenie się społeczeństwa, • wydłużenie przeciętnej długości trwania życia, • ograniczenia dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych • rozwój form reintegracji zawodowej i społecznej, • pojawianie się nowych chorób

Bezrobocie

Przyczyny problemów w obszarze	Kluczowe grupy narażone na wystąpienie problemów	Prognoza zmian wpływających na obszar problemowy
• niski poziom kwalifikacji zawodowych, • niski poziom wykształcenia, • niskie aspiracje zawodowe i edukacyjne,	• bezrobotni, w szczególności długotrwale bezrobotni • osoby wchodzące na rynek pracy, • mieszkańcy o niskich kwalifikacjach	• utrzymywanie się korzystnej sytuacji na rynku pracy, • nowe formy pracy • zmiana specyfiki gospodarki regionu

Źródło: Opracowanie własne

CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wizja rozwiązywania problemów społecznych gminy Krzyżanowice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz uwarunkowań zewnętrznych i prognoz zmian wpływających na problemy społeczne.

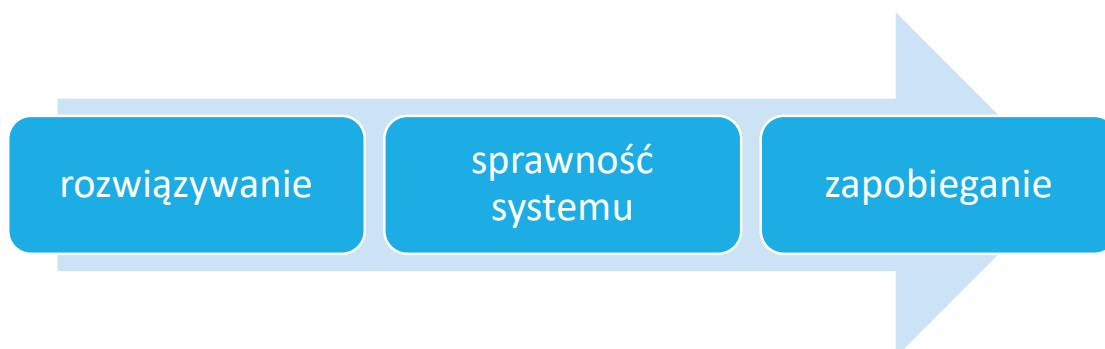
W wyniku procesu wdrażania niniejszej strategii gmina Krzyżanowice w oparciu o lokalne bogactwa naturalne i kulturowe w roku 2030 będzie miejscem:

- oferującym swoim mieszkańcom wysoką jakość życia
- w którym efektywnie i skutecznie wspiera się mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych
- gdzie aktywnie przeciwdziała się pojawianiu się problemów społecznych poprzez dostęp do wysokiej jakości usług publicznych i atrakcyjnego rynku pracy
- funkcjonowania sprawnie działających służby publicznych w obszarze rozwiązywania problemów społecznych
- współdziałania partnerów społecznych, gospodarczych oraz mieszkańców na rzecz poprawy sytuacji społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Krzyżanowice opiera się na trzech obszarach priorytetowych, które obejmują:

- ograniczenie skali problemów społecznych
- zapobieganie wystąpienia problemów społecznych
- potencjał systemu pomocy społecznej

Tabela 4 Zakres obszarów priorytetowych Strategii

Źródło: Opracowanie własne

W powyższych obszarach sformułowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz zbiór kierunków działań.

Tabela 5 Cele i kierunki działań

Cel strategiczny	Kluczowe kierunki działań
Cel strategiczny A: Efektywny i sprawny system wsparcia mieszkańców gminy wymagających pomocy	
Cel operacyjny A.1 Efektywne włączenie społeczne efektywne wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem	• Kształtowanie i zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z uzależnieniami • Zwiększanie świadomości mieszkańców, w szczególności osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek • Poprawa dostępności pomocy psychologicznej oraz prawnej dla rodzin i osób i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy • Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „NIEBIESKIEJ KARTY” • Wdrażanie zróżnicowanych form zatrudnienia socjalnego i subsydiowanego • Przygotowanie mieszkań chronionych • Aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych w szczególności osób długotrwale bezrobotnych • Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych. • Pomoc rodzinom zagrożonym utratą mieszkania • Poprawa jakości komunalnego zasobu mieszkaniowego z wyposażeniem dostosowanym do osób o szczególnych potrzebach • Wsparcie materialne i niematerialne dla rodzin i osób dotkniętych ubóstwem

	• Podejmowanie działań ograniczających zagrożenie ubóstwem energetycznym • Działania mające na celu poprawę dostępności obiektów publicznych poprzez likwidację barier architektonicznych • Poprawa dostępu do usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych, w szczególności seniorów, osób o szczególnych potrzebach
Cel operacyjny A.2. Dogodne warunki rozwoju rodzin	• Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych m.in. poprzez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego • Wdrażanie i narzędzi integracji oraz projektów i programów wspierających rodziny objęte pomocą społeczną w prawidłowym wypełnianiu ról wychowawczo-opiekuńczych • Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia • Rozwój asystentury rodzinnej • Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego • Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych • Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych • Organizacja i finansowanie dożywiania dzieci w szkole • Rozwój profilaktyki oraz działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania przemocy w rodzinie • Intensyfikacja i optymalizacja pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności

	w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej • Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny • Tworzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty aktywizującej i wspierającej dzieci i młodzież, w tym świetlicy środowiskowej, placówki wsparcia dziennego • Wspieranie działań i realizacja projektów i działań w zakresie organizacji i finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży w szczególności z rodzin o niskich dochodach • Tworzenie i wspieranie programów wsparcia rodzin wielodzietnych w szczególności zagrożonych ubóstwem, w tym: pomoc materialna, poradnictwo, system ulg • Rozwój profilaktyki skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom • Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej • Podnoszenie kompetencji rodzicielskich, świadomości rodziców na temat zagrożeń dotyczących dzieci i młodzieży
Cel operacyjny A.3. Poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów	• Udzielanie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej • Rozwój oferty placówek wsparcia dziennego dla osób starszych w tym tworzenie oferty dziennego pobytu, klubu seniora • Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym • Rozwój oferty zróżnicowanych form opieki

	wytchnieniowej • Wspieranie i realizacja inicjatyw służących zwiększeniu aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych • Wspieranie rozwoju różnych form aktywności i twórczości seniorów • Podejmowanie projektów i działań służących korzystaniu z potencjału seniorów oraz więzi międzypokoleniowych • Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami • Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób seniorów, z niepełnosprawnościami i ich opiekunów
Cel strategiczny B: Podnoszenie aktywności mieszkańców i wzbogacanie oferty gminy wpływającej na postawy i kondycję mieszkańców	
Cel operacyjny B.1. Ograniczanie zagrożeń zdrowotnych wpływających na występowanie problemów społecznych	• Promowanie zdrowego trybu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej • Współpraca w zakresie tworzenia i realizowania programów profilaktycznych • Tworzenie przestrzeni rekreacyjnych w gminie • Organizowanie wydarzeń promujących i włączających mieszkańców w sport i podnoszących aktywność fizyczną mieszkańców • Organizowanie i wspieranie działalności placówek pomocy doraźnej – ambulatoryjnej dla osób nieubezpieczonych i niskich dochodach
Cel operacyjny B.2. Podnoszenie aktywności zawodowej i postaw przedsiębiorczych mieszkańców	• Wdrażanie programów edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej

	• Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy w gminie • Wspieranie przedsiębiorców w tworzeniu miejsc pracy dla osób o szczególnych potrzebach • Wspieranie przedsiębiorczości osób starszych – rozwój srebrnej gospodarki • Kreowanie nowych form podnoszenia kwalifikacji kierowanych do grup o szczególnych potrzebach • Wzmacnianie kompetencji cyfrowych mieszkańców • Doradztwo w zakresie kształtowania kompetencji zawodowych dla osób o szczególnych potrzebach • Wzmacnianie społecznej odpowiedzialności lokalnych przedsiębiorców w zakresie tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy • Wspieranie zakładania firm przez mieszkańców gminy, w szczególności osoby młode osoby oraz bezrobotnych • Wspieranie pracodawców w zakresie uelastycznienia form pracy, w tym w szczególności rodziców z małymi dziećmi
Cel operacyjny B.3. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych w obszarze edukacji i kultury wpływających na postawy mieszkańców	• Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do mieszkańców • Tworzenie na terenie gminy placów zabaw i miejsc rekreacji dzieci i młodzieży • Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży • Promocja właściwych postaw oraz wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży np. poprzez lokalny program stypendialny • Wdrażanie innowacyjnych form kształcenia dzieci i młodzieży promujących zdrowy i bezpieczny tryb życia • Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników

	przedszkoli, szkół i placówek kultury w zakresie aktywizacji dzieci i młodzieży oraz wsparcie w trudnych sytuacjach • Rozwój bezpiecznych dróg rowerowych umożliwiających przemieszczanie mieszkańców • Organizacja i wspieranie organizacji wydarzeń z integrujących mieszkańców Krzyżanowic
Cel operacyjny B.4. Rozwój sektora organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców	• Wzmacnianie potencjału podmiotów sektora pozarządowego, w tym wsparcie infrastrukturalne, informacyjne, kompetencyjne, organizacyjne, formalnoprawne • Promocja i wsparcie wolontariatu • Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom • Integracja organizacji pozarządowych działających w gminie • Rozwój i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej • Wspieranie realizacji przez podmioty sektora pozarządowego wydarzeń, imprez i projektów społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych skierowanych do osób o szczególnych potrzebach
Cel strategiczny C: Sprawne instytucje pomocy społecznej w gminie i wysokie kompetencje kadr	
Cel operacyjny C.1. ROZWÓJ I POPRAWA JAKOŚCI PLACÓWEK I INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE	• Monitorowanie sytuacji osób korzystających ze wsparcia materialnego • Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego seniorów i osób samotnych • Monitoring problemów społecznych w gminie realizowany przez pracowników ośrodka pomocy społecznej

	• Wdrażanie stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych Urzędu Gminy i jednostek gminnych • Rozbudowanie systemu wymiany informacji między Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej a podmiotami będącymi w relacjach z osobami o szczególnych potrzebach, np. szkoły, organizacje placówki kultury, parafie itp. • Podniesienie efektywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów społecznych • Podnoszenie jakości infrastruktury, standardu wyposażenie placówek pomocy społecznej • Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc
Cel operacyjny C.2 PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ	• Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną, seniorami oraz osobami z niepełnosprawnościami i uzależnieniami • Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych • Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów • Kształcenie i doskonalenie zawodowe pracowników systemu pomocy i integracji społecznej • Psychologiczne wsparcie kadr • Dofinansowanie zdobywania dodatkowych kwalifikacji (kursy, studia, studia podyplomowe) • Superwizowanie pracy
Cel operacyjny C.3 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE USŁUG POMOCY SPOŁECZNEJ	• Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk z podmiotami w sferze regionalnej, ponadregionalnej, krajowej i europejskiej

- Współpraca Urzędu Gminy i jednostek gminnych z grupami nieformalnymi działającymi w gminie
- Współpraca z podmiotami publicznymi, państwowymi i samorządowymi oraz prywatnymi i organizacjami pozarządowymi, parafiami w przygotowaniu i wdrażaniu działań i projektów w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania powstawania problemów społecznych
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami rynku pracy w zakresie organizowania szkoleń, staży, robót publicznych
- Wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii i przedsiębiorczości społecznej
- Realizacja wybranych działań skierowanych do grup problemowych poprzez zlecenie ich organizacjom pozarządowym

System wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice wymaga podejmowania działań o charakterze organizacyjnym oraz inwestycyjnym, a także planowania w sferze obszarów problemowych. Strategia ta obejmuje horyzont czasowy siedmiu lat i zakłada ciągłość realizacji określonych kierunków działań przy założeniu okresowej aktualizacji mającej na celu ich dostosowanie do zmian wynikających z sytuacji gospodarczej i społecznej oraz zmian systemu polityki społecznej w regionie i kraju.

Kluczowym podmiotem realizacji działań podejmowanych na rzecz osiągnięcia celów określonych w dokumencie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej będzie Ośrodek Pomocy Społecznej. Niemniej do procesu wdrażania powinny zostać włączone również inne podmioty publiczne, prywatne, organizacje pozarządowe działające w gminie, jak i w jej otoczeniu.

Dla zapewnienia wysokiej skuteczności wdrażania Strategii konieczne jest prowadzenie stałego dialogu z mieszkańcami oraz stałe rozwijanie współpracy z partnerami publicznymi, gospodarczymi, społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi działającymi w gminie i jej otoczeniu.

Do głównych partnerów wdrażania w układzie gminnym zaliczyć należy:

- Rada Gminy Krzyżanowice
- Wójt i Urząd Gminy Krzyżanowice
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Zespół Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Młodzieżowa Rada Gminy Krzyżanowice
- sołtysi i rady sołeckie
- organizacje pozarządowe, w tym koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe (LKS), koła Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, koła emerytów, rencistów i inwalidów, Koło Łowieckie, Koło

Polskiego Związku Wędkarskiego, Koło Pszczelarzy, Sekcja Krzyżanowice Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых

- kościoły
- szkoły i przedszkola
- placówki ochrony zdrowia

Rysunek 4 Podstawowe wymiary procesu wdrażania Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Działania koordynacyjne realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej obejmować powinny w głównej mierze:

- przygotowanie odpowiednich zestawień danych i informacji stanowiących elementy raportu monitoringowego oraz oceny sytuacji społecznej w gminie
- kreowanie projektów własnych gminy i jednostek gminnych w zakresie pomocy społecznej
- przygotowywanie koncepcji projektów realizujących zapisy Strategii
- budowanie mechanizmów współpracy z innymi podmiotami, w tym z NGO realizującymi działania wdrożeniowe i projekty wpływające na sferę społeczną

Istotnymi narzędziami osiągnięcia celów i rozwiązywania problemów społecznych w gminie Krzyżanowice będą również programy o charakterze wykonawczym, których przygotowanie

wynika z regulacji prawnych lub odnoszących się do specyfiki gminy i cechujących ją wyznań w sferze społecznej, w tym m.in.:

- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- program współpracy z organizacjami pozarządowymi
- program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- program przeciwdziałania narkomanii
- program aktywizacji seniorów
- program wspierania osób z niepełnosprawnościami

Cele tych programów powinny zawierać elementy wynikające z regulacji pranych (jeśli są określone) i być spójne ze strategią rozwiązywania problemów społecznych. Programy te zawierać powinny również zbiór działań i projektów podejmowanych w odniesieniu do danego obszaru problemowego i grup problemowych wraz z określeniem harmonogramu oraz wielkością środków zaangażowanych w ich realizację.

RAMY FINANSOWE

Niniejsze wdrażanie strategii oparte jest na partnerstwie i współpracy. Z tego też względu źródła finansowania będą zróżnicowane i będą obejmować m.in.:

- środki własne gminy Krzyżanowice
- środki z budżetu państwa
- środki partnerów przedsięwzięcia, np. organizacji pozarządowych, instytucji publicznych
- środki funduszy, programów i podmiotów krajowych, np. PFRON czy Funduszu Pracy
- środki w ramach programów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej

Biorąc pod uwagę, że kluczowym podmiotem wdrażającym jest gmina Krzyżanowice i Ośrodek Pomocy społecznej w Krzyżanowicach, kluczowym źródłem jej finansowania będą zatem środki budżetu gminy.

Planowane wydatki z budżetu gminy Krzyżanowice na rok 2023 obejmują zarówno wydatki bezpośrednio na działania z zakresu pomocy społecznej, jak i innych działów i rozdziałów.

Do oszacowania ram finansowych przyjęto jako bazę plan wydatków określonych w uchwale budżetowej na rok 2023 obejmujące:

- Pomoc społeczna – 1 717 889,70 zł
- Rodzina – 3 332 931,80 zł
- Edukacyjna opieka wychowawcza – 16 386,00 zł
- Ochrona zdrowia – 250 000,00 zł
- edukacja: dowożenie uczniów do szkół, stołówki szkolne i przedszkolne, realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych – 2150124,00 zł.

Łączna kwota powyższych wydatków zaplanowanych na 2023 rok kształtuje się na poziomie 7 467,3 tys. zł.

Biorąc pod uwagę zmiany gospodarcze, w tym poziom inflacji i wzrost płac, założono średnioroczny wzrost tych wydatków na poziomie 10% w pierwszym roku oraz stopniowy spadek rok/rok do poziomu 2% w 2030. **Wskazane poniżej wartości ram finansowych wdrażania strategii mają charakter szacunkowy i będą w trakcie jej realizacji uszczegóławiane i korygowane zapisami w uchwałach budżetowych i wieloletnich prognozach finansowych gminy Krzyżanowice w zależności od sytuacji finansowej gminy Krzyżanowice i zmian w otoczeniu.**

Tabela 6 Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej w gminie Krzyżanowice do roku 2030

Rok	Zakładany wzrost wydatków	Szacunkowa w zł
2023		7 467 332
2024	10%	8 214 065
2025	7%	8 789 049
2026	5%	9 228 502
2027	4%	9 597 642
2028	3%	9 885 571
2029	2%	10 083 282
2030	2%	10 284 948

Źródło: Opracowanie własne

MONITOROWANIE I WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

Proces monitoringu realizacji Strategii służyć będzie ocenie efektów działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania i zapobiegania występowaniu problemów społecznych w gminie Krzyżanowice.

Zakłada się przygotowywanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach rocznego raportu monitoringowego, który stanowić powinien element Raportu o stanie gminy. W roku 2026 planowane jest przeprowadzenie ewaluacji i w oparciu o jej wyniki podjęcie decyzji co do aktualizacji strategii. W oparciu o bieżące analizy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz istotnych zmian w polityce społecznej państwa i regionu wójt może podjąć decyzję o nadzwyczajnej aktualizacji strategii.

Tabela 7 Kluczowe wskaźniki monitorowania Strategii

Cel strategiczny	Kluczowe wskaźniki	Kierunek zmiany	Główne źródło danych
Cel strategiczny A: Efektywny i sprawny system wsparcia mieszkańców gminy wymagających pomocy	Liczba korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców wg przyczyn	↓	OPS
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	↓	PUP
	Liczba Niebieskich Kart	↓	
	Liczba osób uzależnionych zgłaszających na terapię	↓	OPS
Cel strategiczny B: Podnoszenie aktywności mieszkańców i wzbogacanie oferty gminy wpływającej na postawy i kondycję mieszkańców	Saldo migracji	↑	GUS
	Liczba NGO na 1000 mieszkańców	↑	GUS / UG
	Liczba projektów zgłoszonych do budżetu sołectkiego	↑	UG
Cel strategiczny C: Sprawne instytucje pomocy społecznej w gminie i wysokie kompetencje kadr	Liczba pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej podnoszących kwalifikacje	↑	OPS
	Liczba zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych NGO i innym podmiotom, dofinansowanych lub finansowanych przez	↑	UG

Źródło: Opracowanie własne

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z kluczowych zadań administracji publicznej, a działania w obszarze polityki i pomocy społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu zarządzania publicznego. Z tego też względu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi istotny instrument polityki gminy Krzyżanowice. Dokument ten został przygotowany w oparciu o uzyskane dane informacyjne oraz opinie i wskazuje kluczowe problemy i wyzwania, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz gminy. Należy jednak podkreślić, że jej wdrożenie wymagać będzie aktywności administracji gminy, w tym w szczególności Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej w Krzyżanowicach oraz współpracy z innymi partnerami oraz z mieszkańcami. Przy realizacji strategii znaczenie będą mieć zarówno środki finansowe gminy, jak i zasoby pozyskane ze źródeł rządowych i innych, w tym środki w ramach programów współfinansowanych i finansowanych ze środków UE. Wykorzystanie tych środków i zasobów powinna cechować wysoka efektywność oraz skuteczność a efekty podjętych działań powinny w trwały sposób poprawiać sytuację społeczną w gminie.

Należy podkreślić, że niniejsza strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji, który powinien pozwolić na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od potrzeb społecznych i zmieniających się warunków w gminie, jak i w otoczeniu.

Uzasadnienie

Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który to nakłada jako zadanie obowiązkowe opracowanie i realizację gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.